

ת"פ 56818/01/22 - מדינת ישראל נגד עידן שם טוב

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 56818-01-22 מדינת ישראל נ' שם טוב

בפני
מבקשת
נגד
משיב
החלטה

כבוד השופטת מריה פיקוס בוגדאנוב
מדינת ישראל
עידן שם טוב

לפני בקשת המבקשת לחילוט רכב הפונטיאק שמספרו 90-772-68 (להלן: "רכב הפונטיאק") ורכב היגואר שמספרו 80-177-67 (להלן: "רכב היגואר"), אשר שימשו את המשיב לביצוע עבירות הסמים בהן הורשע.

הרקע לבקשה:

בתאריך 27.3.22 הורשע המשיב, על סמך הודאתו, ב-8 אישומים של סחר בסם מסוכן, בניגוד לסעיף 13 + 19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] תשל"ג-1973 (להלן: "פקודת הסמים המסוכנים"), ואישום אחד בגין החזקת סם שלא לצריכה עצמית בניגוד לסעיף 7(א) + 7(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים.

בהתאם לעובדות כתב האישום, בו הורשע המשיב, המשיב מכר סם מסוכן סוג קנאבוס לסוכנים משטרתיים סמויים, בסכומים שנעו בין 150 ₪ ל-200 ₪ בכל עסקה. בנוסף, הורשע המשיב בכך שהחזיק כ-130 גרם נטו של סם מסוכן מסוג קנאבוס.

על פי כתב האישום, 5 עסקאות ביצע המשיב באמצעות רכב היגואר ו-2 עסקאות ביצע המשיב באמצעות רכב הפונטיאק.

בגזר הדין שניתן בתאריך 8.2.23 הוכרז המשיב כסוחר סמים ונגזרו עליו 8 חודשי מאסר, בניכוי ימי מעצרו, לריצוי בעבודות שירות. עוד נגזר על המשיב מאסר מותנה וצו מבחן למשך שנה.

במסגרת גזר הדין הורתה כב' השופטת א' קנטור על השמדת הסמים, ועל חילוט סך של 1,650 ₪ והמשקל.

הדין ביחס לעתירת המבקשת לחלט את הרכבים הועבר בפניי, לאור פרישתה של כב' השופטת קנטור.

טיעוני הצדדים:

במסגרת הדין העיד אחיו של המשיב, מר לירון שם טוב והמשיב. כמו כן הוגש תצהיר של לירון שם טוב. בנוסף הוגשו בהסכמה הודעות של דוד אמסלם ושושנה אמסלם. כמו כן הוגשה חקירתו הראשונה של המשיב במשטרה.

ב"כ המשיב טען כי אמנם מתקיימים התנאים המאפשרים לחלט את רכב הפונטיאק, אך אין מדובר בחילוט אוטומטי והדבר נתון לשיקול דעת בית המשפט.

ב"כ המשיב טען כי הנאשם עבד במהלך השנים במקומות עבודה שונים, ומהכסף שהרוויח רכש את רכב הפונטיאק בשנת 2014. עוד נטען, כי העבירות בוצעו בשנת 2020 ולכן אין חולק כי הרכב אשר נקנה מס' שנים לפני ביצוע העבירות נקנה מכספים כשרים.

ב"כ המשיב הוסיף וטען, כי חילוט הרכב אינו מידתי ביחס להיקף העבירות בהן הורשע המשיב בסך של כ-1150 ₪, בפרט כשמדובר בהיקף עסקאות לא גדול ובסחר של סם מסוג קל. לפיכך, נטען כי ככל שבית המשפט יורה על חילוט, יש להורות על חילוט מידתי בשיעור של 25% משווי רכב הפונטיאק.

באשר לרכב היגואר נטען כי הוכח על ידי עדות אחיו של המשיב כי הרכב שייך לאח ולא למשיב, וכי המשיב השאיל את הרכב מאחיו לתקופה קצרה ביותר.

עוד נטען, כי המבקשת לא פירטה באשר לרכב היגואר מהי העילה בגינה מתקיימת החזקה שבסעיף 31(6) לפקודת הסמים המסוכנים, המאפשרת את חילוטו.

לטיעוני ב"כ המשיב צורפו מכתבי הערכה שקיבל המשיב עבור התנדבותו בארגונים שונים.

המבקשת טענה כי יש לחלט את שני הרכבים לטובת קרן חילוט הסמים.

באשר לרכב הפונטיאק, נטען, כי הוא בבעלות המשיב מיום 19.10.14 ומאחר והמשיב עשה בו שימוש לצורך ביצוע העבירות, יש להורות על חילוטו. עוד נטען, כי מאחר והמשיב הוכרז כסוחר סמים קמה חזקה שבדין לפיה הרכב הושג כתוצאה מעסקת סמים, חזקה שלא נסתרה על ידי המשיב.

באשר לרכב היגואר נטען, כי ביום מעצרו של המשיב, בתאריך, 16.1.22, נתפס המשיב נוהג ברכב היגואר. עוד נטען, כי יש לדחות את טענת ב"כ המשיב כי המבקשת לא פירטה את העילה והסמכות לחילוט רכב היגואר והפנתה בהקשר זה לכתב האישום בו הורשע המשיב, אשר לפיו נעשה שימוש ברכב היגואר לצורך ביצוע העבירות.

עוד נטען, כי אמנם הרכב רשום על שמה של שושנה אמסלם, אך מדובר ברישום דקלרטיבי כאשר המשיב הוא זה שעשה בו שימוש יומיומי ונהג בו כמנהג בעלים.

בהקשר זה הפנתה המבקשת לחקירתו של דוד אמסלם אשר מסר כי בשנת 2020 קנה את הרכב מאחיו של המשיב - לירון, אך מכר לו אותו חזרה בשנת 2021, והרכב רשום על שם אחותו מאחר ועדיין לא נעשתה העברת בעלות. כן הפנתה המבקשת לחקירתה של שושנה אמסלם שמסרה כי הרכב נרשם על שמה כי לאחיה לא היה תעודת זהות במעמד הקניה, וכי אחיה מכר את הרכב חזרה ללירון, אחיו של המשיב.

המבקשת הוסיפה וטענה כי לירון, אחיו של המשיב, העיד כי רכש את הרכב חזרה בזמן שלא היה זקוק לו ומסר אותו למשיב ללא תנאי או תמורה, והדבר מעיד על כך שמדובר בבעלות פיקטיבית וכי הנאשם הוא הבעלים של הרכב.

עוד נטען, כי בעלותו של המשיב גם ברכב היגואר מתבססת על חקירתו הראשונה מיום 16.1.22 (במ/2) במסגרתה מסר כי הוא מחזיק בשני הרכבים וכי עליו לבצע העברת בעלות באשר לרכב היגואר.

עוד נטען, כי לירון יוכל לתבוע מהמשיב פיצוי בהליך אזרחי, ככל שנגרם לו נזק בגין חילוט הרכב.

לטענת המבקשת יש לדחות את טענת המשיב כי אין זה מידתי להורות על חילוט הרכבים ביחס להיקף העבירות, והפנתה לע"פ 46500-09-17 שם נדחתה הטענה כי יש לבחון את היחס בין הסכום שנתפס ושווי ובין היקף העבירות.

לאור האמור, ביקשה המבקשת להורות על חילוט שני הרכבים.

דין והכרעה:

סמכות החילוט במקרה בו הורשע נאשם בעבירות סמים קבועה בסעיף 36א לפקודת הסמים המסוכנים אשר קובע, כדלהלן:

"36א. (א) הורשע אדם בעבירה של עסקת סמים, יצווה בית המשפט, זולת אם סבר שלא לעשות כן מנימוקים מיוחדים שיפרט, כי בנוסף לכל עונש יחולט לאוצר המדינה כל רכוש שהוא -

(1) רכוש ששימש או נועד לשמש כאמצעי לביצוע העבירה או ששימש או נועד לשמש כדי לאפשר את ביצוע העבירה;

(2) רכוש שהושג, במישרין או בעקיפין, כשכר העבירה או כתוצאה מביצוע העבירה, או שיועד לכך.

לענין פסקאות (1) ו-(2) -

"ביצוע העבירה" - לרבות ביצוע כל עבירה אחרת של עסקת סמים, אף אם לא הורשע בה הנידון, ובלבד שהיא קשורה לעבירה שבה הוא הורשע.

(ב) בית המשפט שהרשיע אדם בעבירה של עסקת סמים והוכח לו כי הנידון הפיק רווח מעבירה של עסקת סמים או שהיה אמור להפיק רווח מעבירה כאמור, יקבע בהכרעת הדין, על פי בקשת תובע, שהנידון הוא סוחר סמים ומשעשה כן - יצווה בגזר הדין, כי בנוסף לכל עונש יחולט לאוצר המדינה כל רכוש של הנידון שהושג בעבירה של עסקת סמים, אלא אם כן סבר שלא לעשות כן מנימוקים מיוחדים שיפרט.

(ג) לא יצווה בית משפט על חילוט כאמור בסעיף זה אלא לאחר שנתן לנידון וכן אם הם ידועים לבעל הרכוש, למי שהרכוש נמצא בחזקתו או בשליטתו ולמי שטוען לזכות ברכוש (להלן - הטוען לזכות ברכוש), הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

אין מחלוקת כי על פי עובדות כתב האישום בו הורשע המשיב, שני כלי הרכב שימשו לביצוע עסקאות סמים.

כך גם לאחר שהנאשם הוכרז כסוחר סמים, בהתאם לסעיף 36א(ב) לפקודת הסמים המסוכנים, על בית המשפט להורות על חילוט רכוש הנידון שהושג בעבירה.

בהתאם לחזקה שנקבעה בסעיף 31(6) לפקודת הסמים המסוכנים, יראה כל רכוש הנידון כרכוש שהושג בעברה של

עסקת סמים, אלא אם הוכיח כי האמצעים לרכישת הרכוש היו חוקיים, או כי הרכוש הגיע לידי 8 שנים לפני שהוגש נגדו כתב אישום. עוד קובעת החזקה כי כל רכוש שנמצא בחזקתו של הנידון יראה כרכוש שלו, אלא אם הוכח כי הרכוש הוא של אחר.

סעיף 31(6) לפקודת הסמים המסוכנים קובע:

"קבע בית המשפט לפי סעיף 36א(ב) שנידון הוא סוחר סמים-

(א) כל רכוש של אדם כאמור, ורכוש של בן זוגו ושל ילדיו אשר טרם מלאו להם עשרים ואחת שנים, וכן רכוש של אדם אחר שהנידון מימן את רכישתו או העבירו לאותו אדם ללא תמורה, יראה כרכוש של הנידון שהושג בעבירה של עסקת סמים, אלא אם כן הוכיח הנידון אחד מאלה:

(אא) האמצעים להשגת הרכוש היו חוקיים;

(בב) הרכוש הגיע לידי או לידי בעליו לא מאוחר משמונה שנים שקדמו ליום הגשת כתב האישום בשל העבירה שעליה נדון;

(בב) כל רכוש שנמצא בחזקתו או בחשבונו של הנידון יראה כרכוש שלו אלא אם כן הוכיח שהרכוש הוא של זולתו, שאינו אחד האנשים המפורטים בפסקה (א)".

במקרה שבפני יש לעשות הבחנה בין רכב הפונטיאק לבין רכב היגואר, הגם ששני הרכבים שימשו לביצוע העבירות וקיימת עילת חילוט לגביהם.

רכב הפונטיאק:

רכב הפונטיאק נמצא בבעלותו של המשיב והוא שימש לביצוע שתי עסקאות בסם מסוכן.

הנאשם הוכרז על ידי בית המשפט כסוחר סמים. הרכב נרכש בתאריך 19.10.14, דהיינו כ- 7 שנים לפני שהוגש כתב האישום (ינואר 22), ועל כן חלה עליו חזקה שבדין הקבוע בסעיף 36(1). הנאשם לא הוכיח מקורות חוקיים לרכישת הרכב למעט טענות כלליות כי עבד בתקופה שקדמה להגשת כתב האישום. על כן החזקה הקבוע בסעיף 31(6) לא נסתרה על ידי הנאשם.

מכאן, העילה לחילוט רכב הפונטיאק היא מכוח שתי העילות, הן לפי סעיף 36א(א) והן לפי סעיף 36א(ב).

באשר לטענה בדבר מידתיות החילוט:

בע"פ 307/17 זונשוילי נגד מדינת ישראל (21.3.2017) נקבע כי:

"תכלית החילוט היא לא פעם מניעתית, בפרט כאשר מדובר בתפיסה ובחילוט של כלים המשמשים לביצוע עבירות הסמים, אולם לרוב מדובר באמצעי ענישתי, שכן "הדגש... על פגיעה כלכלית בעברייני הסמים, שתשמש חוד החנית במלחמה בנגע הסמים".... בנידון דידן קבע כאמור בית המשפט המחוזי, כי המערער הוא "סוחר סמים". במצב דברים זה מוטל על המערער להפריך את החזקה הקבועה

בסעיף 31(6). משלא עשה כן, ובית המשפט קבע, כי מקור הכספים "אינו ידוע", נראה על פני הדברים כי יש להורות על חילוטם."

בע"פ (מחוזי חי') 46500-09-17 מדינת ישראל נ' טיאודרוס טדלה (17.12.2017) קבע בית המשפט המחוזי כי:

"המחוקק בחר במכוון שלא לצור קשר בין שווי הרכוש של סוחר סמים שיחולט לבין שווי עסקת הסמים הספציפית שיוחסה לו בכתב האישום, להבדיל למשל מגובה הקנס שנקבע בסעיף 32 לפקודת הסמים אשר תלוי בשווי הסם: "בית המשפט רשאי להטיל על מי שהורשע בעבירה לפי פקודה זו, למעט בעבירה שנעברה לצריכתו העצמית של הנאשם, קנס פי חמישה משווי הסם שבו נעברה העבירה או משווי טובת ההנאה שהושגה בעבירה, או את הקנס שנקבע במפורש לעבירה, הכל לפי הסכום הגדול יותר". כוונת המחוקק היא כי יש לחלט לאוצר המדינה כל רכוש של סוחר סמים אלא אם יוכיח סוחר הסמים כי הרכוש הושג באמצעים כשרים וכך יש לפעול גם במקרה זה."

וגם בהמשך:

"בטרם סיום אציין כי לא מקובלת עליי מסקנת בית משפט קמא אותה הסיק מע"פ 7376/02 כהן נגד מדינת ישראל (9.6.2003) לפיה יחולט סכום גדול רק במקרים בהם נדון הנאשם לתקופות מאסר ממושכות או אם מדובר בעסקאות סמים בהיקפים גדולים, מסקנה זו לא מתיישבת עם לשון פקודת הסמים, כוונת המחוקק והחזקה הנ"ל. גם לא מצאתי לה בסיס בע"פ 7376/02 הנ"ל. באותו מקרה חולטו שני רכבי אאוטי. אחד מהם של נאשם שזוכה אך לא עמד בנטל לסתור את החזקה כי ברכבו לא בוצעה עסקת סמים. בפועל רכבו חולט בשל עסקת סמים אחת של מכירת שתי סוליות חשיש ונקבע כך:

"תכליתו של החילוט לפי הפקודה היא בעיקרה תכלית הרתעתית, לאמור: הוא נועד לאיין את התמריץ לביצוע עבירות סמים וכן להבטיח כי לא יצא חוטא נשכר."

הדברים נכונים, ביתר שאת, כאשר כלי הרכב, אשר חילוטו התבקש, שימש לביצוע העבירה והבקשה לחילוט היא מכוח שתי העילות.

על כן לא מצאתי כי יש בטענות בא כוח המשיב, לפיהן אין קורלציה בין שווי העסקאות בהן הורשע המשיב לבין שווי הרכב שחילוטו התבקש כדי להועיל למשיב בהקשר זה.

על כן, אני מורה על חילוטו של רכב פונטיאק לקרן חילוט סמים, כפי שעתרה המבקשת.

רכב היגואר:

שונים הם פני הדברים ככל שהם נוגעים לרכב היגואר. כאמור, רכב היגואר שימש לביצוע עבירות סמים וקיימת עילת חילוט מכוח סעיף 36א(א) לפקודת הסמים המסוכנים. אך אין די בהתקיימות עילת החילוט לבדה, כדי להורות על חילוט ההרכוש, כאשר קיימים טוענים לזכות ברכוש כאמור.

פקודת הסמים המסוכנים קובעת סייגים לחילוט רכוש, ובין היתר סייג המפורט בסעיף 36ג(א) לפיו:

"בית המשפט לא יצווה על חילוט רכוש לפי סעיפים 36א או 36ב, אם הוכיח מי שטוען לזכות ברכוש כי הרכוש שימש בעבירה ללא ידיעתו או שלא בהסכמתו, או שרכש את זכותו ברכוש בתמורה ובתום לב ובלי שיכול היה לדעת כי הוא שימש או הושג בעבירה".

רכב היגואר, רשום על שמה הגב' שושנה אמסלם, שהיא אחותו של דוד אמסלם.

בהתאם לעדויות שנשמעו, דוד אמסלם רכש את הרכב מאחיו של המשיב, לירון שם טוב, אך לאחר תקופה התחרט והחזיר את הרכב לידי לירון, וזאת זמן קצר לפני שבוצעו העבירות מושא כתב האישום, בשנת 2021.

לירון שם טוב העיד כי מסר את הרכב לשימושו של המשיב, לאחר שקיבל אותו חזרה מדוד אמסלם, וזאת לזמן מוגבל, לאחר שרכבו של המשיב (רכב הפונטיאק) היה ללא טסט. מטרת השאלת הרכב הייתה לסייע למשיב, שהוא אחיו, להתנייד, וכי לירון לא ידע כי יעשה בו שימוש פלילי.

יצוין כי לפי המסמכים שהוצגו, רכב הפונטיאק היה ללא טסט בתקופה הרלוונטית. כמו כן, בחומר החקירה שהוצג אין כל אינדיקציה כי לירון שם טוב היה מודע לעיסקיו הפליליים של המשיב, ובשים לב כי אין לחובתו של המשיב כל עבר פלילי, גם לא היה אמור לחשוש כי רכבו ינוצל לצורך ביצוע עבירות סמים.

אינני מתעלמת מגרסת המשיב כפי שנמסרה על ידו במשטרה, לפיה הרכב הוא בבעלות משותפת שלו ושל אחיו לירון, וההסבר שלו לגבי אמרה זו תמוה הגם שלא בלתי אפשרי ולא ניתן לבטלו בשים לב לעדויות אחרות שנשמעו.

מצאתי לתת אמון בגרסאות שלושת העדים לגבי היות הרכב בבעלותו של לירון שם טוב, כאשר לגבי עדויות של דוד שושנה אמסלם, לא התבקשה חקירתם הנגדית והודעותיהם במשטרה הוגשו לאמינות התוכן.

בחקירה במשטרה דוד אמסלם מסר כי הרכב הוא בבעלותו של לירון שם טוב, ממנו רכש את הרכב בשנת 2020, אך החליט למכור אותו בחזרה לאחר שלא הסתדר עם החזקת הרכב ולא ניסה להסתיר את זהות הבעלים האמיתיים. יצוין כי דוד אף ציין כי המשיב עשה שימוש ברכב לאחר שהוא הוחזר ללירון, באישורו של לירון.

גם שושנה אמסלם, בחקירתה במשטרה לא הסתירה את זהות הבעלים ברכב ומסרה כי הרכב שייך ללירון שם טוב, לאחר שהעסקה בין אחיה ללירון בוטלה.

לירון שם טוב, לא נחקר במשטרה, הגם שהיה ידוע כי הוא טוען לזכות ברכב. תצהיר מטעמו ניתן בתאריך 2.5.23 והוא נחקר על תצהירו. עדותו של לירון לא נסתרה והוא אף לא עומת עם גרסת המשיב במשטרה, שבה מבקשת המבקש לתמוך את יתבה. לעומת זאת גרסתו של לירון נתמכת בגרסתם של דוד שושנה אמסלם גרסה שנמסרה במהלך חקירת התיק ובמסמך בדבר העדר טסט לרכב הפונטיאק בתקופה הרלוונטית, כפי שפורט לעיל.

מכאן, מצאתי לתת אמון בגרסתו של לירון שם טוב.

על כן אני קובעת כי לירון שם טוב, שהוא הטוען לזכות ברכב, הרים את הנטל המוטל עליו ברמת מאזן ההסתברויות, והוכיח כי רכב היגואר הוא בבעלותו, וכי הוא נתן למשיב לעשות בו שימוש, מבלי שידע כי המשיב יעשה בו שימוש לצורך ביצוע עסקאות סמים.

על כן לא מצאתי מקום להורות על חילוט רכב היגואר.

עמוד 6

זכות ערעור כחוק .

המזכירות תמציא את ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ג אב תשפ"ג, 31 יולי 2023, בהעדר הצדדים.